

H.L. VAN NOUHUYS

Ruysdaelplein 5
3723 CD Bilthoven

tel. 030 2281808
hermanvannouhuys@hetnet.nl

Aan : De minister president van de Nederlandse regering,
Zijne Excellentie mr.dr. J.P. Balkenende

betreft: normen en waarden / gezondheidszorg en tandheelkunde

datum : 10 mei 2005

Excellentie,

Met verschuldigde eerbied richt ik mij tot u. Uw niet aflatende inzet met betrekking tot het herstel van normen en waarden in de samenleving verschaft mij de moed om u te schrijven; dit in weerwil van mijn ervaringen over ruim 20 jaar met overheidsinstanties. In deze brief wordt een mogelijke verklaring gegeven voor het verval aan normen en waarden. Tevens wil ik mijn bereidheid tonen om op beleidsniveau mee te werken aan dat herstel. In de bijlage treft u een afspiegeling van mijn inzet voor normen en waarden in de tandheelkunde.

Het verval van normen en waarden is niet zo maar uit de lucht komen vallen. Ik heb heel wat signalen van bezorgdheid richting Overheid gestuurd, waarbij zelfs de hand in eigen boezem werd gestoken en waarbij de eigen maatschappelijke positie in de waagschaal is gelegd. (zie bijlage). Ze werden niet of nauwelijks teruggedokkeld. Er was eerder sprake van weerstand. Bij gebrek aan wilskracht en wijsheid zou dan een afname van het waarden- en normenbesef nauwelijks verwondering behoeven te wekken. Dat geldt evenzeer voor de maatschappelijke betrokkenheid.

probleemstelling

De ziektekostenpremie is in de laatste decennia flink gestegen. Dit feit is des te verontrustender nu dit gepaard gaat met kwaliteitsverlies qua doelmatigheid en verlies aan toegankelijkheid respectievelijk bereikbaarheid van zorg voor een groeiend deel van de bevolking. Om nog maar te zwijgen van de malversaties en de verruwing in de gezondheidszorg.

Op dit moment heb ik met de Stichting Onderzoek en Innovatie Financiering Tandheelkunde (SOIFT) het initiatief genomen om met een onderzoek de volgende stelling te onderbouwen: **de huidige beleidsmiddelen zoals de Wet BIG en de WTG lokken in combinatie met de wijze waarop de tandheelkunde verzekerd is het verval van normen en waarden uit. Het genereren van omzet met hulpkrachten wordt een noodzakelijke praktijk en het voorkomen van zorg wordt zakelijk voor de praktijk nadelig. Daardoor stijgen de premies en de beheerskosten.** Op basis van de onderbouwing van deze stelling wil de SOIFT voorstellen doen over andere organisatievormen die 1) gedragen worden door tandartsen en patienten, 2) doelmatigheid stimuleren, 3) de toegankelijkheid en betaalbaarheid waarborgen en 4) zelfregulerend zijn. Deze voorstellen vereisen dan wel wijzigingen in de Wet Tarieven Gezondheidszorg. De bestaande regelingen kunnen desnoods van kracht blijven en daarmee zelfs concurreren.

factoren die veranderingen ten goede in de weg staan

De SOIFT heeft het onderzoeksinstituut Nyfer te Breukelen gevraagd een onderzoeksvoorstel te doen naar de kwaliteit van de huidige organisatie van de verzekeringen in de tandheelkunde. Voor de financiering van dit onderzoek zijn er weinig belangstellenden. Overheidsinstanties hebben in zekere zin belang bij de bestaande regelgeving.

Dit geldt zelfs ook voor de beroepsorganisaties van tandartsen. De Nederlandse Patient en Consumenten Federatie heeft mij schriftelijk laten weten het probleem van de stijgende premie en de afnemende kwaliteit en toegankelijkheid niet als doelstelling geprioriteerd te hebben. Zorgverzekeraars hebben in wezen belang bij een groeiende cashflow en derhalve een stijgende premie. Zij hebben geen belangstelling voor onderzoek van de bestaande situatie als dat hun eigen belang zou kunnen schaden. Alleen producenten van op de preventie gerichte zorg kunnen bij dit onderzoek belang hebben evenals financiers van alternatieve organisatievormen. Er zal dan wel zicht moeten zijn op een reële mogelijkheid van een wetswijziging die daartoe vereist is. Politieke partijen blijken echter weinig interesse te hebben. Hun aandacht is meer gericht op wat de publiciteit haalt en hun eigen beeldvorming daarin. Maar tegenover politieke belangen staan inhoudelijke belangen. Ik geef hier een paar voorbeelden waarbij de redelijkheid ver te zoeken is of waarvan de gevolgen bizar zijn:

- * Een tandarts pleegt in gevolge de Wet Tarieven Gezondheidszorg een economisch delict als hij een tandenborstel tegen kostprijs verkoopt; het Openbaar Ministerie heeft een tandarts in deze tot in hoger beroep vervolgd.
- * Het is een tandarts verboden om een uurhonorarium te hanteren. In de samenleving is dit de meest gebruikelijke beloningsvorm.
- * Een tandarts is strafbaar indien hij acupunctuur-behandelingen in rekening brengt. Iemand die de acupunctuur beoefent en geen BIG-registratie heeft, is dat niet.
- * Een tandarts met een hele grote praktijk kreeg door zijn ziekenfonds als straf nog maar de helft uitbetaald van wat hij declareerde. Deze tandarts declareerde namelijk met een 'vork' en leverde ziekmakende kwaliteit.
- * Een andere tandarts met een kleine praktijk werd door datzelfde ziekenfonds voor de rechter gesleept. Hij zou kiezen 'vullen' zonder dat er sprake zou zijn van 'gaatjes'. Het bewijsmateriaal is tot op de dag van vandaag vandaag omstreden, maar zijn bevoegdheid is hem voor het leven ontnomen.
- * In 1963 heeft de Sociaal Economische Commissie met een onderzoek vastgesteld dat tandartsen in ziekenfondsverband gemiddeld 36 uur moesten werken om hun productie te kunnen verantwoorden. Dit feit is niet aangegrepen om het systeem te veranderen. Het was wel een argument om de tarieven laag te houden. In zekere zin gebeurt er nu het zelfde.

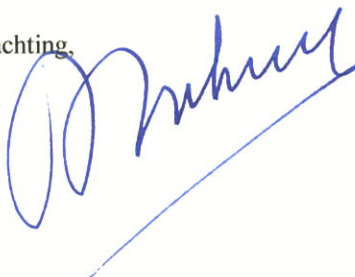
conclusie:

- ~~de bestaande regelgeving staat een herstel van normen en waarden in de weg en lokt verder verval uit~~
- ~~het wegnemen van individuele verantwoordelijkheden door bepaalde regelgeving introduceert onverschilligheid en egoïsme~~
- ~~het respect voor de overheid verdwijnt als wettelijke sancties als willekeurig, onredelijk en onrechtvaardig worden ervaren~~
- ~~redeloze geweldadigheid, schaamteloosheid en heimelijkheid zijn mogelijke gevolgen van o.a. een zich niet gerespecteerd weten~~
- ~~en dit neemt epidemische vormen aan naarmate slechte voorbeelden van meer en hogere gezagsdragers in de publiciteit komen.~~

Het is allerm minst mijn bedoeling om wie of wat dan ook in discredit te brengen. Het is mij slechts te doen om het mechanisme in beeld te brengen hoe zich verdeeldheid en verloedering ontwikkelen zodra essentiële verantwoordelijkheden worden weggenomen waar ze thuishoren. Vanuit het inzicht in de teloorgang van waarden en normen kan er worden gewerkt aan een herstel. Het is mijn verlangen daartoe het mijne bij te dragen. Ik hoop dat u hiermee uw voordeel kunt doen.

Met de meeste hoogachting,

H.L. van Nouhuys

Minister-President
Ministerie van Algemene Zaken

Postadres
Postbus 20001
2500 EA Den Haag

Bezoekadres
Binnenhof 19, Den Haag

Telefoon
+31 70 308 1965

Fax
+31 70 356 4683

Datum
16 augustus 2005

Kenmerk
490915

De heer H.L. van Nouhuys
Ruysdaelplein 5
3723 CD BILTHOVEN

Geachte heer Van Nouhuys,

Hierbij bevestig ik de ontvangst van uw brief van 10 mei 2005. Helaas kwam ik niet eerder aan beantwoording toe. U schrijft mij in het kader van het debat over de waarden en normen. Ik wil hierover in algemene zin graag het volgende zeggen.

Het waarden- en normendebat leeft momenteel volop in onze samenleving. Dit is een goede zaak. De sterke betrokkenheid van velen bij de kwaliteit van de samenleving, die hieruit blijkt, doet mij deugd.

In het regeerakkoord van het huidige kabinet is het belang van waarden en normen benadrukt in relatie tot een aantal specifieke beleidsterreinen, met name onderwijs, veiligheid, jeugdbeleid en integratie. Concrete maatregelen zijn opgenomen in de diverse begrotingsstukken voor 2004.

In december 2003 heeft de Wetenschappelijke Raad voor het Regeringsbeleid (WRR) het kabinet geadviseerd over een aantal beleidsaspecten aangaande waarden en normen. Op 5 maart 2004 heeft het kabinet zijn visie op het WRR-rapport gegeven, inclusief de gevolgen die dit heeft in de sfeer van concrete maatregelen. Het persbericht over het kabinetsstandpunt kunt u vinden op de website van het ministerie van Algemene Zaken (<http://www.minaz.nl/data/1078493109.pdf>).

Verder is op 12 februari 2004 de website www.zestienmiljoenmensen.nl van start gegaan. Hierop vindt u onder andere goede voorbeelden van maatschappelijke initiatieven op het gebied van waarden en normen in de praktijk. Ook kunt u daar uw mening kenbaar maken over onderwerpen die met waarden en normen te maken hebben. Ik nodig u graag uit deze site te bezoeken en ook op die manier deel te nemen aan het waarden- en normendebat.

Minister-President
Ministerie van Algemene Zaken

Tevens stelt u het beleid omtrent de tandheelkunde aan de orde. Hier wil ik graag als volgt op reageren. Het kabinet wil de zorg, ook voor de lange termijn, voor iedereen toegankelijk, betaalbaar en van kwalitatief hoog niveau houden. Hiervoor zijn forse hervormingen in de gezondheidszorg onvermijdelijk.

De druk van de kostenstijgingen zal in de komende jaren nog verder toenemen als gevolg van vergrijzing en technologische ontwikkelingen. Bovendien is de gezondheidszorg niet goed georganiseerd. Het kabinet wil deze problemen aanpakken om ook in de toekomst goede gezondheidszorg voor iedereen zeker te kunnen stellen. De vraag van de patiënt en niet het aanbod van de instelling zal centraal worden gesteld. Verantwoordelijkheden moeten worden gelegd waar ze horen.

Om te beginnen wil het kabinet een grotere verantwoordelijkheid leggen bij de zorgverleners en de verzekeraars. Hun taak is het om zo efficiënt mogelijk te werken, de kwaliteit zo hoog mogelijk te houden en goed na te denken over de vraag hoe het beter kan. Daarnaast moet overbodige regelgeving en bureaucratie in de zorg worden aangepakt.

Ik waardeer uw politieke en maatschappelijke betrokkenheid.

Met vriendelijke groet,

DE MINISTER-PRESIDENT,
Minister van Algemene Zaken,

Mr.dr. J.P. Balkenende